

svojim krštenjem obukao u Krista (Usp. gl. 6), ali to sjedinenje on mora produbljivati i usavršavati naslijeđujući primjer Kristov i surađujući s milošću. Neposredni smisao ovih riječi je da kršćanski život bude pred poganima kao neka vrsta uniforme koja ih potsjeća na kršćansku vjeru. Pavao naglašava u ovoj poslanici rimskim vjernicima da se pokažu dobrim građanima i da ne pružaju poganskoj svjetovnoj vlasti izliku za progonstvo. Ovaj izraz možda pravi iluziju na ispovijest vjere koju su vjernici Rima nedavno učinili; stoga se moraju sve više i više oslobađati poganskih poroka i mana.

Poznato je, da se sv. Augustin obratio čitajući slučajno zadnje retke (13 i 14) poslanice u vrijeme duševne krize i žestoke nutarnje borbe između osjećaja tjelesnosti i duhovnog uspona. Te su riječi odlučile njegovim obraćenjem. »Nisam htio čitati dalje; uostalom nije ni trebalo. Svršavajući ovaj ulomak upravo kao da je svijetlo sigurnosti bilo izliveno u moje srce, raspršene su bile tmine sumnja« (Ispovijesti, VIII, 12, 29).

Koje značenje za nas imaju noć i dan, djela tame i oružje svjetlosti?

Advent je svima poziv, da se obučemo u Gopodina Isusa Krista.

o. Franjo Carev

ALMA REDEMPTORIS MATER

Ta Marijin spev, ki ga zdaj molimo od adventa do svečnice kot sklepno Marijino antifono na koncu brevirja, nas vsakokrat, ko ga značemo spet moliti, gane. Res, ta prošnja molitev k Odrešenikovi materi je prisrčna, globoka in vsebinsko izredno bogata. Spev spada z ono drugo, prav tako prisrčno in prelepo antifono Salve Regina med najstarejše izmed štirih Marijinih antifon v brevirju. Najmlajša je pa Regina caeli.

Danes splošno trdijo, da je antifono v tej obliki, prav tako kakor ono drugo, Salve Regina, spesnil Henrik Hromi, benediktinski menih v samostanu Reichenau na Bodenskem jezeru. Živel je od 1013. do 1054., v dobi, ko je njegov opat uvajal clunyske reforme in je tamkašnja samostanska šola doživela svoj drugi razcvet. Že od mladosti je bil zaradi hudega protina na vseh udih hrom; zato se imenuje Hromi, latinsko Contractus. Le s težavo je premikal prste in jezik. Njegov duh je bil pa vedno svež, bister in živahen. Po zna-

čaju je bil mehkega srca in vedno ljubezniv. Zaradi njegovega polihistorijskega znanja so ga imenovali »čudo našega stoletja«. Bil je astronom, matematik, fizik, pesnik in skladatelj, predvsem pa zgodovinar. K svojim pesmim je sam zlagal tudi melodije.

Antifona Alma Redemptoris mater je prelepa, globoko doživeta lirika. Trohejskemu ritmu prvotne predloge je, pravijo, Henrik dal sedanji trohejski ritem. Pesem ima zdaj šest šestercev (heksametrov). Razdeljena je v dva dela, katerih vsak obsega po tri verze. Prva dva verza vsakega dela izvenita v zvočno dvošložno asimilacijo. Oba dela sta med seboj umetno povezana tako, da misel prvega dela prehaja v drugi del, čemur pravijo Francozi »enjambemet«. Vidimo, da je pesem res zelo umetna tvorba.

Po miselni vsebini in celo po izrazoslovju je antifona zelo sorodna starejši himni Ave maris stella, ki so jo prvotno molili na praznik oznanjenja in jo zdaj molimo za večernice Marijinih praznikov; to himno so poznali že v 9. stoletju, njen avtor pa ni znan. Sorodnost obeh vidimo, če ju primerjamo. Prva (Ave maris stella) pravi na pr.: maris stella, druga: stella maris; prva: Dei mater alma, druga: alma Redemptoris mater; prva: semper virgo, druga: virgo prius ac posterius; prva: felix caeli porta, druga: pervia (to je dostopna) caeli porta; prva: sumens illud ave Gabrielis ore, druga: Gabrielis ab ore sumens illud ave; prva: solve vincula reis, druga: peccatorum miserere.

Čudno: v antifoni na koncu mater božjo prosimo, naj se nas grešnikov usmili! Saj nam umiljenje deli le Bog sam, Marija pa za nas prosi. Toda zaradi Marijine vloge pri odrešenju in pri delitvi milosti moremo tako prositi — Leon XIII. pravi, da s temi besedami: »usmili se grešnikov«, s katerimi se prav za prav obračamo samo na Boga, Marijo kar silimo, naj za nas prosi.

V našem prevodu: »Premila mati Zveličarjeva« imamo lepo ritmično prozo. Moramo priznati, da je tudi naš prevod delo pesnika. Prelepi latinski paradoks: »genuisti tuum Genitorem« z dostavkom »natura mirante« je prevajalec prevedel bolj medlo: »Ti, ki si svojega Stvarnika čudežno rodila«; latinski izvirnik je mnogo bolj poetičen: razen paradoksa »genuisti Genitorem« pravi, da se je narava čudila Marijinemu deviškemu porodu.

Antifono so prvotno peli oziroma molili pri šesti uri (seksti) na praznik Marijinega vnebovzetja, medtem ko so

antifono Ave Regina caelorum peli isti dan k deveti uri (noni).

Alma Redemptoris mater je sicer drobna, a velika ume-tnina kršćanske religiozne poezije. Kako bi je torej za sklep dnevnega oficija ne molili s prevzetim srcem? Seveda, če bo-
mo z molitvijo hiteli, to ne bo mogoče. Še lepše pa bo, če si
jo bomo v adventnem ali božičnem času včasih potihem za-
peli. Saj znamo iz bogoslovskih let.

BOŽIČNI KANON

Sv. Ivan Damaskin, redovnik iz samostana sv. Sabe (Sa-
ve), umro oko 745, mnogo je radio oko konačnog uređenja
crkvenog pjevanja, osobito oktoiha. On je usavršio osmogla-
sno pjevanje.

Spjevao je kanone za različite blagdane. Između njih je
najljepši kanon Pashe. Njegov je kanon i za Božić, Bogojav-
ljenje i druge blagdane, kao i predivne pogrebne pjesme.

U mnogom nasljeđuje sv. Grgura Nazijanskog. Iz nje-
govog govora za Božić uzima dijelove u svoj kanon:

Evo 1, 3 i 9 pjesme božičnog kanona:

1. Hristos se rodi, slavite.

Hristos s neba dolazi, tecite u susret.

Hristos na zemlji, ponosite se.

Pjevaj Gospodinu sva zemljo.

Pjevajte, ljudi s veseljem,

Jer se je proslavio.

2. Prije vjekova bez promjene

Od Oca rođenom Sinu,

A u posljednja vremena od Djevice

Bez sjemena utjelovljenom Kristu Bogu,

Zapjevajmo: Svet jesi, Gospodine,

Koji si uzvisio rod naš.

3. Veličaj, dušo moja, Hrista Cara,

Koji se je rodio u štalici.

Cudno i preslavno otajstvo gledam:

Nebo — jasje, heruvimsko prijestolje — Djevu;

Jasje — smještaj, a u njima leži

Neobuhvatni Hrist Bog.

I njega pjevajući veličamo!

Priopćio Dr Silvestar Kiš